

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ПРОГРАМА ТА МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

4-5 грудня, 2023 р.

м. Одеса

*VI Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених*

Програма та матеріали виступів учасників

*ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ*

Також людина не має засмучуватися через неможливість чогось, у світі дуже багато варіантів подій. І неможливість одного з них – не щось фатальне. Завжди можна обрати щось інше, піти іншим шляхом, бо воля, яким шляхом йти, належить саме людині. Останнє, що хочу окреслити, це розвиток людини. Свобода – бонус людини, що розвивається. Але розвивається не тільки соціально. Вона має підвищувати рівень свого інтелекту зі свідомістю, фізичний стан та здоров'я, має розвивати й душу. Усі елементи людини, з яких вона складається, вона приводить до гармонії. Тільки так складний механізм під назвою людина, що має собою тіло, свідомість, психіку, розум та душу, може повноцінно існувати та розвиватися. Сильна з усіх сторін система має більше шансів на виживання та здійснення бажань, аніж інша, що розвинута добре, але тільки у одному аспекті з багатьох інших.

Підсумком усього викладеного є те, що, хоча у цьому світі свобода людини стосовно до навколишнього Всесвіту не така вже й велика, людина сьогодення ще не досягнула навіть і тої свободи, що залежить тільки від неї самої. Для досягнення свободи їй слід зробити аналітичне мислення своїм надійним помічником, брати відповідальність за всі свої вчинки на себе саму, стати вищою за свої бажання, якщо їх виконання неможливе, та невпинно розвиватися. Я вірю, що свобода для всіх, якби сильні світу цього не намагалися довести зворотнє. Але це можливо тільки тоді, якщо людина прийде до самої себе, до своєї душі та свого власного шляху.

Вікторія Комарова – студентка 1 курсу факультету іноземних мов

Зоя Атаманюк – докторка філософських наук, доцентка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Здавна відомо, що аксіологія – це філософське вчення про природу цінностей, їх місце в реальності та структурі ціннісного світу, зв'язки цінностей між собою, з соціальними і культурними факторами, структурою особистості. Якщо ми звернемося до історії філософії, то вчення про цінності зайняло самостійне місце і виділилось в окремих філософський розділ у другій половині XIX століття, а в науковий обіг зарубіжної філософії було введено на початку XX сторіччя французьким філософом П. Лапі та німецьким філософом Н. Гартманом, однак коріння своє аксіологічна проблематика виникає ще у сиву давнину, витоки теорії цінностей сягають філософських концепцій досократівського періоду. Я вважаю, що проблема цінностей, в широкому значенні, завжди виникає в епоху зневажання культурних традицій та дискредитацій ідеологічних засад суспільства. Наприклад, криза Афіньської демократії змусила Сократа вперше поставити запитання: «Що є

благо?», – це і є основне питання загальної теорії цінностей. Аксиологія як самостійна область філософського дослідження виникає тоді, коли поняття «буття» розщеплюється на два елементи: реальність і цінність як об'єкт бажань і прагнень людини. Українське суспільство, як і будь-яке інше, – складний динамічний конструкт, який під впливом об'єктивних факторів наділений спроможністю змінюватися, зберігаючи, в той же час, свій фундаментальний стрижень, історичну пам'ять та відпрацьовані поколіннями колективні реакції на ті чи інші процеси довкола. Проте вітчизняний приклад ціннісного наповнення суспільства має вагомі ознаки унікальності. Адже як і сама держава, суспільні процеси в сучасній Україні продовжують перебувати у стані трансформації. Україна вже понад сімнадцять років перебуває в стані суспільних трансформацій. За цей час сталися суттєві інституційні зміни, які, у свою чергу, призвели до переосмислення та переоцінки соціально-політичної, економічної, правової ситуації в країні. Але цей процес ще не завершився, а відтак у суспільній свідомості українства й досі триває «ціннісна революція». Можемо спостерігати суттєву зміну способу життя людей, ціннісних орієнтацій, мотивацій поведінки.

На мою думку, домінуючи цінностями сучасного українського суспільства є безпека, суверенітет, патріотизм, свобода, права людини, справедливість та політична стабільність. Поряд з процесами демократизації і розвитком економічних відносин є ряд доказів, які вплинули на переоцінку цінностей. Війна в Україні суттєво вплинула на життєві установки, ціннісні орієнтації населення та загальну переоцінку пріоритетів. Сьогодні важко знайти жителя України, який б з початком вторгнення не усвідомив, що всі матеріальні статки є доволі мінливими і не мають великого значення, коли стоїть питання виживання себе, своєї родини та країни в цілому. У 2023 р. українське суспільство переживає один з найважливіших етапів соціальних змін в історії України. Люди усвідомлюють, що багато речей залежить від їхніх конкретних дій і дивляться на свій час лише як на відрізок більш широкого потоку історії. Підтвердження цієї тези бачимо сьогодні, коли населення відчуло свою роль, можливість і необхідність вплинути на перебіг подій задля майбутнього країни та своїх дітей. Люди, у певному сенсі, усвідомлюють, що цей період часу - невід'ємна частина історії, яку вони повинні пройти заради майбутнього. У цей період національне, громадянське стало вже не питанням, а знаком оклику для кожного громадянина країни. Сьогодні для більшості населення питання державної незалежності не є чимось абстрактним, воно стало екзистенційним, адже, виборюючи незалежність країни, суспільство обстоює власне право на життя, своє майбутнє, своє право на свободу, можливість жити на своїй землі під своїм прапором. З початком повномасштабної війни особисте, громадянське та національне тісно перетнулися. Сьогодні громадяни України усвідомлюють, що матеріальні статки не можна взяти з собою, ховаючись у підвалах, матеріальний добробут мало чим захистить від удару ракет чи влучення снаряду. Матеріальний добробут сьогодні може бути ресурсом для допомоги армії, засобом, який полегшить життя в нових умовах, особливо це стосується внутрішньо і зовнішньо переміщених осіб, слугуватиме подушкою

безпеки в разі втрати роботи. І те, це не є напевно, адже може бути втрачене кожної хвилини. І за постійного ризику бути втраченим не може порівнюватись за своєю важливістю із збереженням власного життя і життя родини. Сьогодні важливість добробуту і міцної сім'ї перетворилася на більшу значущість забезпечення власної безпеки і безпеки близьких людей.

Незважаючи на зміни у світі і країні, деякі цінності українців залишаються незмінними на духовному рівні. Це гідність і свобода. Як приклад можу навести такий вислів Президента України: «Дещо лишається незмінним. Це відповідь на питання, хто такі українці і що для нас головне. Дві цінності, нерозривно сплетені, як правий і лівий береги Дніпра. Як синій і жовтий кольори. Як слова Чубинського й музика Вербицького. Як дві нитки візерунка на вишиванці, де зашифровано наш генетичний код. Це гідність і свобода», - сказав Президент. Також очільник держави додав: «Ми завжди знали, чого хочемо. А цього року всі дізналися, що ми можемо. Це побачили друзі й вороги. Союзники й партнери. Переконалися ми самі. Хтось - укотре. Дехто - вперше. Але всі разом ми довели й продовжуємо доводити, що гідність і свобода для нас - свято. Це залишилося незмінним. І всі побачили, на що здатні українці». Тож без сумніву можна стверджувати, що свобода має всезагальне значення для нашого народу. Вона відкриває перед людиною можливість вибору, самовизначення, реалізації своїх потреб і здібностей. Однак політична свобода особливо важлива у контексті існування нації, оскільки передбачає високий рівень розвитку особистості, саморегуляції, надає людині права голосу та вибору. Загалом політична свобода - це необхідний засіб реалізації інших цінностей. Свобода визначає глибинний сенс існування людини, без якого вона втрачає свою суб'єктивність.

Отже, проблема цінностей є однією з найбільш фундаментальних у соціальній філософії, а особливо сьогодні, у період складних трансформаційних процесів, економічних, політичних, культурних та інших змін. Формування цінностей має багатовекторний і суперечливий характер. Воно відбувається в умовах знецінення багатьох ідеалів попередніх етапів суспільного розвитку та окреслення нового світоглядного виміру з одночасним відродженням історичних традицій народу, зверненням до його духовного досвіду й загальнолюдських цінностей. Таким чином, можна зробити висновок, що цінностями сучасного українського є свобода, гідність, патріотизм і справедливість. Саме вони є домінуючими на теперішньому етапі ціннісних трансформацій. Сподіваюся, що у майбутньому ми примножимо демократичні цінності та продовжуватимемо рукатися тільки вперед!

Список використаних джерел:

1. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.
2. Чупрій Леонід Васильович, Ісакова Наталія Гаріївна. Аксиологічні засади становлення українського суспільства в умовах демократизації. Науковий журнал «Політикус». 2019. Випуск 2.
3. Шайгородський Юрій. Ціннісні трансформації в період суспільних змін. Серія «Соціальна психологія». 2019. Випуск №3.
4. Підлісний М. М. Проблеми аксіології та шляхи їх вирішення : моногр. Дніпро : Біла К. О., 2020. 164 с.